

55^e Jaargang
Vrijdag 22 mei 2020

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk
Kerkelijk actueel
Voor de jeugd Sprekend verleden

De andere kant van hemelvaart

“... en haar kind werd weggerukt tot God en Zijn troon.” [Openb. 12: 5b].

“... en de grote draak is geworpen (...) op de aarde.” [Openb. 12: 9].

De evangelist Lukas heeft ons de hemelvaart van de Heere Jezus in duplo bericht. Hij besluit er zijn evangelie mee. En hij begint er zijn tweede ‘evangelie’ mee, de Handelingen der apostelen. Beide keren beschreven vanuit het perspectief van hier beneden. Met de blikrichting omhoog. We zien ze als het ware verbijsterd staan, de discipelen. De Heere Jezus bracht Zijn discipelen naar de Olijfberg waar Hij hen zegende. *En het geschiedde als Hij hen zegende, dat Hij van hen scheidde, en werd opgenomen in de hemel*” [Luk. 24: 51]. Daar staan ze, de discipelen – de halzen en hoofden en ogen gericht ten hemel. “Gij Galilese mannen, wat staat ge en ziet op naar de hemel?”, aldus de twee engelen die er plotseling ook zijn.

In het boek Openbaring wordt ons hetzelfde heilsfeit verhaald. Het 12^e hoofdstuk begint met: *En er werd een groot teken gezien in de hemel, namelijk een vrouw, bekleed met de zon, en de maan was onder haar voeten, en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren. En zij was zwanger...* Maar er was nog een ander teken, eveneens te zien in de hemel: *een grote rode draak, hebbende zeven hoofden en tien hoornen...* Die vrouw, ze baart een Kind. Haar Kind. Die ook de Zoon van God is. Maar dat laat die draak, beeld van de duivel, zomaar niet gebeuren. De draak staat vóór de vrouw. Met de bedoeling om het Kind te verslinden. Door heel de geschiedenis heen heeft de duivel het erop aangelegd om de komst van het Kind te verijdelen. Daar had hij steeds zijn handlangers voor: Farao, Amalek, Haman. En toen de Heere Jezus eenmaal geboren was, nam hij de wrede Herodes in zijn dienst. Maar steeds tevergeefs. Weliswaar is de Heere Jezus aan het kruis gehecht en gedood. Maar o wonder!, het sterven van de Zaligmaker werd juist de oorzaak van zaligheid. Wat de boze ten kwade had gedacht, heeft God ten goede gedacht.

In dit visioen van Openbaring 12 lijkt het wel alsof de duivel alsnog slagen zal. Hemel en aarde beweegt hij om het geboren Kind te vernietigen. Hij brengt zijn hele satansmacht in stelling om het bestaan en het werk van dit Kind te gronde te richten. Maar wat lezen we dan? *Het Kind werd weggerukt tot God en Zijn troon!* Waar wijst dat op? Op de hemelvaart van de Heere Jezus. De Zaligmaker wordt buiten het bereik van satan gebracht. Die heeft vanaf nu geen vat meer op Hem. Christus en Zijn heilswerk hebben nu een plaats in de hemel,

in het onwankelbaar Koninkrijk van de Heere en Zijn Gezalfde. En daarom ook niet op Zijn Kerk. Wat waren de laatste woorden van de Heere Jezus tot Zijn discipelen, direct vóór Zijn diepe lijden? *“In de wereld zult Gij verdrukking hebben. Maar hebt goede moed. Ik heb de wereld overwonnen!”* [Joh. 16: 33].

Hemelvaart betekent: het heil van Gods Kerk is verankerd in de hemel. Het zitten van haar Koning aan de rechterhand van God is daarvan de garantie. En niet alleen dat. Johannes op Patmos ziet nog iets gebeuren. Als het Kind is weggerukt tot God en Zijn troon, ontstaat er strijd in de hemel. Twee legers komen met elkaar in botsing. Het leger van Gods engelen onder leiding van Michaël enerzijds en aan het leger van de draak met zijn engelen anderzijds. Wonderlijke beelden voor ons besef. Ze laten ons zien de immense krachtmeting die moest plaatsvinden om voor Gods Kerk de zaligheid te bereiden. Maar de machten van dood en duisternis hebben niet overwonnen. De legioenen van de Heere verslaan de draak en werpen hem met zijn engelen op de aarde. De satan – hij wordt definitief verwijderd uit de hemel. En al zijn trawanten met hem. Hij heeft geen toegang meer tot de troon van God.

Op diverse plaatsen in de Bijbel lezen we dat de duivel, de verklager der broeders, voor de troon van God verscheen om de kinderen des Heeren aan te klagen vanwege hun zonden, en om straf op die zonden te eisen. Hemelvaart zegt ons: na de overwinning van de Heere Jezus op de machten van duivel en hel, van zonde en dood – nu wordt de duivel de vrije toegang tot Gods troon ontzegd. In plaats van de aanklager van de broeders is daar nu de Middelaar Gods en der mensen. De Voorspreker van Zijn Kerk.

Onze Catechismus belijdt vrijmoedig: “... dat Hij ons ten goede daar is...” Zalig wie door een waar geloof aan Hem verbonden is. De duivel is als een bliksem op de aarde geworpen. Waar hij nog steeds pogingen aanwendt het werk van Christus en de kerk van Christus te gronde te richten. Maar het zal tevergeefs zijn. De vraag is wel: wie behoren wij toe?

Ds. J.M.J. Kieviet

Adieu God

In 'Adieu God?' interviewt journalist Tijs van den Brink bekende Nederlanders zoals Arjan Lubach, Franca Treur, Youp van 't Hek en Johan Derksen. Zij vertellen waarom zij God vaarwel hebben gezegd. Wat opvalt, is dat veel mensen dat gedaan hebben omdat er dingen in hun leven gebeuren, die ze niet kunnen rijmen met een goede God. 'Als God echt zou bestaan, zou mijn moeder niet zo jong zijn overleden.' En daarom: 'adieu, vaarwel God!' Het gaat heel vaak over de waarom-vraag en het lijden. Die vragen kennen wij allemaal, denk ik. Maar je hoort maar weinig vragen waarom God wél goed voor ons is. De bewijzen van Gods goedheid vinden we vaak maar gewoon. Gezondheid, voedsel, school, werk, huis, liefde, gezelligheid, lekker weer, mooie bloemen. Vooral: Zijn Woord, Zijn Zoon. Wie heeft het daar moeilijk mee, dat God dat allemaal aan de wereld geeft? Ik ken er een: Jona.

Jona heeft een opdracht van de Heere gekregen. Hij moest naar Ninevé. En dan lezen we in vers 3: 'Máár Jona...' Dat is niet best, dat het zo begint. Er had moeten staan: 'Dús Jona...' Maar Jona weigert. Hij is onwillig. De opdracht van God aan Jona was heel duidelijk. Jona had die opdracht ook echt wel begrepen. Er was dus geen sprake van een misverstand. Jona wist waar Ninevé lag. Dat lag vanuit Kanaän gezien in het oosten. Maar Jona ging precies de tegenovergestelde richting op. Naar het westen, naar Tarsis, ergens in het zuidwesten van Spanje. Dat was 1500 kilometer bij Kanaän vandaan, even ver als Ninevé. Dus Jona ging niet weg omdat hij zo tegen de reis opzag. Nee, hij ging weg 'van het aangezicht des HEEREN', zo lezen we. Hij vluchtte bij God vandaan. Hij zei 'adieu' tegen God.

Dacht Jona nu echt dat hij buiten bereik van Gods ogen kon komen? Wist Jona dan niet van Gods alwetendheid en alomtegenwoordigheid? O jawel, Jona kende psalm 139 ook wel. Waar vluchtte hij dan voor weg? Vers 3 zegt: 'van het aangezicht des HEEREN.' Dat is: van de plaats waar God Zijn aangezicht openbaarde! Jona wilde weg

uit de plaats waar God woonde; Jeruzalem, de tempel. Hij ontvluchtte alles wat hem aan de Heere herinnerde. En waar kun je dan beter naar toe dan naar een heidens land? En zo gaat Jona weg. Weg van God. Weg van de opdracht van God. Adieu.

Waarom deed Jona dat? Was hij bang? Dacht hij dat ze hem in Ninevé zouden doden, vanwege die oordeelsprediking? Nee, dat was het beslist niet. In heel de geschiedenis van Jona is geen enkel bewijs te vinden dat Jona een bange man was. We zien eerder het tegendeel zelfs. Jona was voor niemand bang.

Maar waarom vluchtte hij dan weg? Wel, het antwoord ligt in hoofdstuk 4:2. Daar ligt dan wel een hele geschiedenis tussen, maar Jona spreekt daar in de verleden tijd. 'Daarom kwam ik het voor, vluchtende naar Tarsis; want ik wist, dat Gij een genadig en barmhartig God zijt, lankmoedig en groot van goedertierenheid, en berouw hebbende over het kwaad.' Jona weigerde, omdat hij het sterke vermoeden had dat de Heere in Ninevé mensen ging bekeren. En dat gunde hij die wrede vijanden van Israël niet. De Assyriërs waren de IS-beulen van die tijd. Ze hadden vreselijke dingen gedaan met het overwonnen Tienstammenrijk van Israël.

Kun je Jona begrijpen? Zouden wij het de beulen van IS gunnen om naar de hemel te gaan? Die monsters die westerse journalisten onthoofdden, Yezidi-vrouwen als seksslaaf hebben verhandeld, christenkinderen hebben gekruisigd enzovoorts? 'Als het aan mij ligt, zou ik ze allemaal doden', zegt de 25-jarige Hannah op de website van Amnesty. 'Behandel IS zoals ze ons, yezidi's, hebben behandeld: doodt ze allemaal!', zegt ook Khanu (42). 'Verbrandt ze' antwoordt de 45-jarige Khansi, die net als haar 7-jarige dochtertje Lina in huilen uitbarst als ze vertellen hoe ze door IS-leden zijn behandeld.

Of een verhaal dichtbij. Toen ik nog bij de jeugd- en zedenpolitie werkte, hadden wij eens een onderzoek naar een sekte die een baby had geofferd. Een collega vroeg mij in een volle kantine: 'Jij gelooft in God, hè? Kunnen deze mensen nog naar de hemel? Kunnen zij genade van God ontvangen?' Toen ik na enige aarzeling toch bevestigend antwoordde, zei hij met een grote vloek: 'Met zo'n God wil ik niks te maken hebben!'

En jij?

Jona 1:3

Maar Jona maakte zich op om te vluchten naar Tarsis, van het aangezicht des HEEREN.

Zeer hartelijk dank voor het schrijven ontvangen na het vernemen van het heengaan van onze geliefde vrouw en moeder. Uw meelevendheid, uw woorden en hartelijke wensen hebben ons veel gedaan. Wederkerig wensen we u toe de nabijheid en leiding van de Heere. We mogen bemerken dat de Heere van ons afweet. Bijzonder mag ik dit zelf belijden. De woorden op de rouwkaart waren van moeder zelf. Na het voorlezen van Psalm 130:4 (berijmd) 'Zo doe Hij ook aan mij' beaamde zij ze in volle overtuiging. Zaterdagavond 4 april 10 uur gaf de Heere de vervulling. In stilte is ma 10 uur 's avonds van ons heengegaan. In aanwezigheid van Marianne en mijn persoon. De dag van begraven is onvergetelijk. Het verblijf in de kerk en bij het open graf was goed. Door de alwetendheid, de tegenwoordigheid en de onderlinge gemeenschap. Er mocht ook in de brieven de bevestiging van het belijden zijn: Ik geloof een algemene Christelijke Kerk. De gemeenschap der heiligen. In welk een tijd is onze ma gestorven en begraven. Het woord corona is een dagelijks woord, een wereldwijd woord en de werkelijkheid. Er is al veel over gesproken en geschreven, echter los van Gods Woord. Maar ook met aangrijpende woorden uit het Woord van God. Maar hoe ernstig de wereldsituatie is en ook ons volksleven, laten we onszelf niet voorbijzien. Kan ons leven de toets van Gods Woord doorstaan en geloven we dat het oordeel van God begint bij het huis van God? 1 Petrus 4:17. Leven wij bij de woorden van Jezus? Jezus tekent de eindtijd door die te vergelijken met de tijd van Noach en de periode die Lot in Sodom doorbracht. Jezus

Gedachten

wijst op de werking van de valse profeten. Jezus wekt op te waken en te bidden. Wees bereid op Zijn wederkomst om te oordelen, Matth. 24. De Heere Jezus, de hoogste Profeet, geeft ons ook de gelijkenis van de wijze en dwaze maagden. Er behoort wel bezinning te zijn bij kerkenraden en gemeenteleden. Er kan niet vergaderd worden. Gaat het de kerken wel goed? Hoe gaan we om met Gods onfeilbaar Woord? Geldt nog: Er staat geschreven? Spreken de lege kerken? Elke zondag is het werkelijkheid. Door de week lege lokalen. Het heeft wat te zeggen. Maar let met mij op. Twee gaven: schepping en onderhouding gaan spreken. De zon en de maan. We mogen slapen onder maanlicht. We mogen ook in deze bijzondere tijd genieten van het heerlijke zonlicht. Belijden we al wat Gods Woord zegt in Prediker 11:7 'het licht is zoet en het is de ogen goed de zon te aanschouwen'? De Heere onderstreept dit, bijzonder nu. Psalm 89:35-38. Wat is de Heere goed. Ik denk aan mijn medebroeders in de bediening. Prediken, verkondigen van het geschonken Woord. Het is een zegen en reden de Heere te danken. We dienen te bidden voor onze overheid en regering. Het is een zegen thuis de diensten mee te kunnen maken. Zien we uit naar gevulde banken, naar het samen zingen? Denk aan Psalm 84 vers 1 en 5 en Psalm 92 vers 1. Verlangen we ernaar dat voor ons de deuren op de zondag weer opengaan? De Heere geve dit. De Heere geve een wending in ons dagelijks, sociaal en maatschappelijk leven. Ik hoop dat ik het ook nog mag meemaken. De Heere sterke en trooste hen die gebogen gaan onder het verlies van geliefden. De tijd waarin wij leven doet mij veel denken aan de oorlogsjaren van 1940- 1945. Waarvan de sporen niet geheel weg zijn. De bevrijding, nu 75 jaar geleden, mocht herdacht worden. Tien mei 1940 stond ik met mijn vader 's morgens voor zijn pakhuis en hoorde in de lucht gerommel en zei: Pa, kijk eens, zij schieten. Daar gaat een vliegtuig brandend naar beneden. Het is oorlog. Op

15 mei was de capitulatie van ons land. Bezetting volgde tot mei 1945. Veel werd in die jaren gehoord, gezien en veel werd meegemaakt. Ik werd koerier en kon zo veel doen vooral in de hongerwinter van 1944. Schoolgaan werd minder. In de winterperiode was er gebrek aan kolen of er was op school inkwartiering. Veel nachten zaten we op vanwege gevaar uit de lucht: bombardementen, fluitende bommen, sissende bommen. Ze vielen dicht bij huis. Wij zijn bewaard. Er klonk bulderend afweergeschut. Wat het eten betreft: Mijn vader verkocht zwarte veenaardappelen. Suikerbieten. Kool of spruitkoolstronken. Heel aangrijpend. Dit werd gehaald door pa met paard en wagen uit Barendrecht. Ds. Laman reed mee. Onvergetelijk zijn de razzia's van 10 en 11 november 1944: 52.000 mannen, leeftijd tussen 17 en 45 jaar, zijn weggevoerd naar Duitsland voor arbeidsinzet. Het was een reactie op de dolle dinsdag in september. Gegript staat het zien van de stoet weggevoerden onder strenge bewaking van militairen. Op zondag een halfgevolle kerk. Een droevige stemming. Veel mannen waren weggevoerd. Ds. Laman sprak op de kansel uit: In ons is geen kracht tegen deze grote menigte, en we weten niet wat we doen moeten. Doch onze ogen zijn op U. Gezongen werd Psalm 86 vers 4, lees maar na. De tekst was Jesaja 37:14, lees ook maar na. Na de dienst zei ds. Laman met geloof: Alle mannen komen thuis. Wat ook is gebeurd. De Heere liet in de oorlog tot aan de bevrijding: De Bijbel, Gods Woord, de zondag en de Kerkdiensten. Geen getroffen West-Nederland door oorlogsgeweld. De capitulatie kwam. Boven alles behoort onvergetelijk te blijven: bij veel oorlogsverlies mocht er geestelijk veel oorlogswinst zijn. De kerkdiensten zijn Gods gave, verdiend door Jezus Zijn Zoon en toegepast door de Heilige Geest. Laten wij ook nu daarbij leven en daarvoor bidden.

ds. M .C. Tanis

Het Hoge priesterlijk gebed-3

Christus kennen

In Johannes 17:3 is het kennen van God verbonden met het kennen van Jezus Christus. Alleen in en door Christus kan de Vader gekend worden. God de Vader heeft Zijn Zoon gezonden opdat iets groots door Hem tot stand zou worden gebracht. Luther kiest duidelijk positie tegen de paus en de besluiten van concilies. Het leven in een klooster brengt het eeuwige leven niet. Al zou men altijd vasten, al zou men geen nacht langer slapen dan een uurtje, al zou men elk uur tien doden opwekken, dat haalt niet bij het gewone christenleven. Levenslang als een kluizenaar leven, afgezonderd van de wereld, zal de zaligheid niet brengen. Luther schrijft dat God het jarenlang eten van eenvoudig voedsel (wortels en kruiden uit het woud) en het jarenlang slapen op de harde blote aarde echt niet zal belonen. Er is alleen zaligheid door het werk van Christus. Wie dat ontkent miskent de betekenis en het werk van Christus.

Voleindigd

We lezen in Johannes 17:4 'Ik heb U verheerlijkt op de aarde, Ik heb voleindigd het werk, dat Gij Mij gegeven hebt om te doen.' Christus heeft tijdens Zijn omwandeling op aarde Zijn Vader verheerlijkt. Christus was gezonden door de Vader en al wat Hij deed moest toegeschreven worden aan de Vader. Christus leefde, preekte en deed wonderen tot eer van Zijn Vader. Dat werk op de aarde liep nu ten einde. "Om Gods wil is Christus in de duisternis geworpen, gevangengenomen en tot een smadelijke dood veroordeeld. Op die wijze is door Hem voleindigd het werk dat Hem was opgedragen." Omwille van de lof en eer van Zijn Vader zou Christus alle eigen eer en heerlijkheid verliezen.

Verheerlijking

Luther spreekt over drie verheerlijkingen. De eerste is de verheerlijking van de Vader door Christus tijdens Zijn leven op aarde. De tweede is de verheerlijking van Christus door de Vader in opstanding en hemelvaart. De derde is de verheerlijking van de Vader door Christus door de verkondiging van het Evangelie op heel deze wereld opdat er velen zouden worden toegebracht waarin de Vader wordt verheerlijkt. Indien Christus in het graf zou zijn gebleven, zou de verheerlijking van de Vader geen voortgang hebben gevonden. Doordat de Vader Christus heeft verheerlijkt in opstanding en hemelvaart heeft de Vader ook Zichzelf verheerlijkt. Wanneer Christus verheerlijkt wordt, wordt de Vader dus ook verheerlijkt. "De Zoon moet door de Vader en de Vader moet in en door de Zoon verheerlijkt worden." Gods kinderen zullen net als Christus op deze aarde te schande worden gemaakt, vervolgd, veroordeeld en gedood worden om der wille van Christus. Maar uiteindelijk zal

de wereld veroordeeld worden en Gods kinderen zullen verheerlijkt worden. Ook Johannes 17:5 spreekt van verheerlijking: 'En verheerlijk Mij, Gij Vader, bij Uzelf, met de heerlijkheid, die Ik bij U had, eer de wereld was.' Ook deze tekst is een bewijs van de godheid van Christus. Christus had immers heerlijkheid bij de Vader voordat de wereld was. "Toen de wereld er nog niet was, kon er niets zijn dan alleen God." Christus is niet het eerste en voornaamste schepsel, maar Hij is eeuwig en waarachtig God.

Gegevenen

We lezen in Johannes 17:6a: 'Ik heb Uw Naam geopenbaard aan de mensen, die Gij Mij uit de wereld gegeven hebt.' De vader verheerlijken betekent Zijn Naam openbaren of bekendmaken. Dat doet Christus door de Vader te prediken. In de prediking komt uit Wie God de Vader is en wat Hij doet. "Te weten als de Naam van een zeer vriendelijke Vader Die ons, zondaren, in genade aanneemt, de zonden vergeeft, van dood en duivel verlost, in alle noden helpt en beschermt, zonder aanzien van persoon, werk of verdienste, uit louter Vaderlijke goedheid, om Hem, Zijn lieve Zoon." Mensen maken als zij iets over God horen een bepaalde voorstelling van God. Bijvoorbeeld dat je veel goede werken moet doen om zalig te worden. Maar zo is het niet. Dat leert Christus door middel van het Woord: alleen door Zijn lijden en sterven is er zaligheid. We lezen in Joh. 17:6a 'aan de mensen, die Gij Mij uit de wereld gegeven hebt.' Degenen die door de Vader aan Christus gegeven zijn, zal Christus ook bewaren. Hij staat er borg voor dat zij niet zullen omkomen. Uit de gegevenen des Vaders zal niemand verloren gaan. Niemand zal een schaap uit Zijn hand rukken. Het is Gods werk een discipel van Christus te worden. De vraag kan leven: Ben ik wel een schaap? Als u de stem van Christus hoort in uw hart, dan bent u een schaap. God de Vader gaf u in het hart naar Zijn stem te horen. Gods kinderen zijn niet meer onder de macht van de duivel in de wereld. "Laat ieder vrolijk zijn en ervan verzekerd zijn dat God hem niet zal laten omkomen, want hij is een gegevene van de Vader, gegeven aan de Zoon, en met vele genadegaven begiftigd."

Ds. A. van Heteren

HET NIEUWE NORMAAL?

Hoe vergaat het u en jullie in deze dagen? Nu we enkele weken in deze crisis leven, is het goed eens na te denken over de gevolgen van dit alles. In het algemeen en ook in het kerkelijke leven.

Over de maatschappelijke ontwrichting hoef ik niet uit te wijden. De voorgeschreven afstand kan gaan leiden tot afstandelijkheid. Dat kan het eerst voelbaar worden in de families. We gaan elkaar minder bezoeken, we houden elkaar op afstand en blijven dat zelf ook, we ontmoeten elkaar dus minder. Kunnen we straks nog bij elkaar op bezoek? Er wordt gesproken over mooie initiatieven die ontplooid worden om aan de ander te denken. Maar hoe lang houden we dat vol? Als ik hierover verder schrijf, verval ik tot inmiddels overbekende clichés.

Ons houdt de toekomst van de kerk meer bezig. U vraagt zich misschien af hoe predikanten het ervaren om voor lege banken te preken. Mijn ervaring is dat ook bij deze manier van voorgaan er toch soms een onzichtbare band wordt gevoeld met de hoorders. Ik heb dat anderen ook horen zeggen. Vreemd is dat toch eigenlijk niet. We geloven toch dat de Heere niet aan tijd of plaats gebonden is? Al geldt het niet van ieder lid, er zijn er toch absoluut die in geestelijke betrokkenheid luisteren. Misschien is er nu bij sommigen meer honger dan voorheen, toen alles nog normaal leek te zijn. En wat is dan normaal? Het was allemaal zo heel gewoon. De dominee mocht al blij zijn als je in de kerk was. Gemeenten moesten steeds maar weer opgewekt worden om de diensten getrouw te bezoeken. Nu hoor je toch kerkgangers zeggen dat ze de kerkdiensten missen (Psalm 42). Vanwege de prediking, ook vanwege de gemeenschap. Dat is allemaal mooi. Het mooiste is gebleven gelukkig, namelijk dat de engelen wel in de dienst aanwezig zijn. Toch, bij deze positieve overwegingen, is er ook een andere trend zichtbaar. Dat wordt versterkt door het feit, dat veel diensten ook als video worden uitgezonden. Dat is niet verkeerd. Het is zelfs goed om de gemeente meer te betrekken bij de eigen gemeente en de eigen kerk, met de kansel die zo bekend is. Dat onderhouden van de gemeenschap staat nu juist onder druk; en juist daar ligt ook de zorg. De video toont sterker dan audio alleen, de tendens om nog meer aandacht te geven aan de persoon van de prediker, met zijn gaven of gebreken. De communicatie staat bij de massa hoog in het vaandel. En dus ligt het gevaar op de loer dat we afstemmen op onze favoriete voorgangers. Daardoor komt het meeleven met de eigen gemeente onder druk te staan. Daar hebt u weer het gevaar van afstandelijkheid, nu ook al binnen de eigen gemeente. Je raakt aan elkaar ontwend, dus ook aan je eigen predikant. En wat nog nieuw en fris lijkt, trekt ons. Voor de predikanten kan het betekenen dat hun communicatie nog meer onder spanning komt te staan. Als de Heere het niet verhoedt, zal deze crisis heel veel schade aanrichten in de kerken. Als we als kerk niet op onze plaats komen met dit alles, voert het ons alleen

maar verder van God en Zijn dienst af. Hoe komt het toch dat er weinigen zijn die de werkelijke nood verstaan? Zal dit alles leiden niet alleen tot afstand tussen de mensen, maar meer nog tot afstand tussen u en de Heere?

In het Noorden lijkt het in veel gemeenten gewoon te zijn, dat er slechts één keer dienst gehouden wordt. Een funeste maatregel! Komt het omdat de tweede dienst toch al niet zo bezocht werd? Het zal dus in onze kerken ook een toenemende gewoonte worden om de stekker voor de tweede dienst er maar gelijk uit te trekken. Wij begrijpen met elkaar dat dit zeer schadelijk is. Kerkverlating wordt erdoor bevorderd. Onder ons zal dat zo nog niet in versterkte mate toeslaan, maar ook in onze gemeenten zal er een toenemend aantal leden zijn die de dienst verzuimen in het thuis als gezin meeluisteren. Ik kan niet genoeg zeggen: Blijf trouw aan uw gemeente! Blijf trouw aan de Heere en Zijn Woord. Je hoort nu al mensen denken dat het allemaal zo toch ook wel kan? Als we wel luisteren, ligt het gevaar van het reeds genoemde shopgedrag op de loer. Als u die dominee nu zo graag hoort in die andere gemeente, kunt u toch op een ander moment zijn preek beluisteren? Ik geef even drie modi waarop de kerk het Woord kan doen horen. Ik begin dan bij het preeklezen. Leest u nog wel eens een preek? Als u dat doet, dan ervaart u dat ook zo het Woord bijzonder krachtig kan zijn. Vooral preken van de oudvaders hebben, althans voor mij, een heel indringende stijl. Je bent dan misschien wel sterker op de inhoud gericht. Er zijn ook nu nog veel gemeenten, waar zondag aan zondag een preek gelezen wordt, al is dat in onze gemeenten zelden zo. Preekvoorzieners beoefenen de sport en soms voorgangers ook, om de agenda vol te krijgen. We noemen dat de levendige verkondiging? Maar zo'n uitdrukking getuigt van een grote vergissing. Als dominee begrijp ik deze neigingen wel, maar ik moet ook tegen mezelf zeggen dat de gemeenten niet op mij of wie ook zitten te wachten. De audio-opname biedt naar veler overtuiging dus meer dan een leesprek. Mede ook omdat de dominee als persoon meer in beeld komt. Zijn stem is erbij gekomen. We zijn er wel achter, dat een breed uitzenden gevaren in zich bergt. Denk aan de privacy. Laat staan de videodiensten. Krijgt de persoon niet te veel accent? Het kan niet verkeerd genoemd worden, maar denk eens na over de betekenis van het Woord, als Schrift geworden Woord, als middel tot geloof. Dat is genoeg! Gij hebt het profetische Woord! Heeft het Woord ook u?

Ds. P. Roos

Kenmerkenprediking (4)

Wat we tot nu toe zagen, was dat het bijbels is om aandacht te hebben voor de kenmerken van het geestelijke leven. Profeten en psalmisten in het Oude Testament, evangelisten en apostelen in het Nieuwe Testament – ze gingen er niet aan voorbij. Wat ons met name opviel, was dat ook de Heere Jezus in Zijn verkondiging er nadrukkelijk aandacht aan schonk. Hij bij uitstek. Het is niet overdreven, meen ik, om juist Zijn boodschap te typeren als in hoge mate *kenmerkenprediking*. Dat heeft ons iets te zeggen! Maar daarmee loop ik misschien wat vooruit op wat ik nog hoop te schrijven in deze artikelen. Want over *kenmerken* hadden we het al. Maar over *prediking* nog niet zozeer.

Door heel de Bijbel heen wordt gepreekt. Zo wil de Heere het. In deze wereld klinkt het Woord van God. Dat is naar Zijn bevel. Het is zelfs naar Zijn voorbeeld. De Heere is er Zelf mee begonnen. Toen Adam en Eva zich van hun Schepper hadden verwijderd, heeft de Heere hen in Zijn onbegrijpelijke ontferming Zelf opgezocht. De mens had de dood moeten sterven na zijn ongehoorzaamheid. Zo had de bedreiging uit Gods mond geklonken. Maar Hij gaf de mens nog niet geheel aan de door hemzelf gekozen dood over. Waarmee zoekt Hij Adam en Eva op? Met Zijn Woord. *En de Heere God riep Adam, en zei tot hem: "Waar zijt gij?"* [Gen. 3: 9]. Vermaning en vertroosting in deze eerste prediking tot zondaren. Oordeel en belofte. Ze moeten het weten, deze gevallen mensen, wat het gewicht van de zonde is. Maar ook wordt hun nu al de verlossing uit deze ellende gepredikt. Door Eén die ooit komen zal. Een verkondiging met twee woorden dus.

Prediking - verkondiging van het Woord van de Heere – we vinden haar op meer plaatsen in die eerste Bijbelboeken. Door Noach bijvoorbeeld, tot zijn tijdgenoten. Woorden van waarschuwing, ongetwijfeld. Wel 120 jaren achtereen. Niet minder gericht op zijn eigen gezin [Hebr. 11: 7]. Veel jaren later was de profeet Mozes het die de woorden van de Allerhoogste vertolkte tot het volk van de Heere. Bij heel wat gelegenheden. Vanaf het moment dat hij namens de Heere zeggen mag dat God in de hemel het gekerm van het geknechte volk in Egypte heeft gehoord. Tot en met zijn uitvoerige afscheidsrede voordat hij op de berg Nebo sterven gaat. Veertig jaar lang was Mozes de mond van de Heere tot het volk geweest.

Prediking, het doorgeven van de woorden Gods – het gebeurde door de hele eeuwen-omspannende periode van het Oude Testament heen. Met name de profeten werden ertoe geroepen. Zij hadden de speciale taak te horen naar de stem van de Heere. En die in Zijn opdracht en met Zijn gezag door te geven aan het volk. Neem Jeremia. De Heere spreekt hem op enig moment aan. Dan verneemt hij het: dat de Heere hem al vanaf de moederschoot had bestemd om Zijn profeet

te zijn. Jeremia had er niet naar gesolliciteerd. Nee, deze bestemming van zijn leven gaat helemaal van de Heere uit. Jeremia geeft zich zo maar niet gewonnen. Hij kan naar eigen ervaring helemaal niet spreken, en hij is nog zo jong. *Maar de Heere zei tot mij: "Zeg niet: ik ben jong! Want overal waarheen Ik u zenden zal, zult u gaan! En al wat ik u gebieden zal, zult u spreken!"* [Jer. 1: 7]. Jeremia heeft geen keus. Het is een opdracht voor de hele rest van zijn leven. Met Jesaja, die enkele eeuwen eerder leefde, is het niet veel anders. Hem roept de Heere door middel van een visioen. Maar ook Jesaja, die ook bedenkingen had, komt er niet onder uit. Maar de Heere wint hem helemaal voor deze moeilijke taak in. *"Wie zal Ik zenden?"*, spreekt de Heere. Toen zeide ik: *"Zie, hier ben ik! Zend mij heen!"* [Jesaja 6: 8].

Al met al: de Heere hecht eraan om door middel van gesproken woorden – door mensen gesproken woorden – Zijn Woord te vertolken. De Heere is een sprekende God. Hij laat Zijn wil verkondigen. In het geval van de profeten is dat veelal een gedurig klinkende oproep tot bekering. De profeten geven schril en scherp aan waar het in het volksleven van Israël aan ontbreekt. Ze moeten het volk de spiegel voorhouden, en tonen dat het erfdeel van de Heere zich niet beweegt in de weg die de Heere had aangewezen. Een dubbel voorbeeld daarvan. Allereerst: waar de profetieën van Jesaja mee beginnen. *"Een os kent zijn bezitter, en een ezel de krib van zijn heer. Maar Israël heeft geen kennis; mijn volk verstaat niet!"* [Jes. 1: 3]. Dat wat deze dieren typeert, zou ook het volk van God moeten kenmerken: erkenning van Hem die de Heere van het volk is. Maar aan dit kenmerk voldoet het volk niet. En daarom: *"Wee, het zondige volk!"* Maleachi is het laatste profetenboek in onze rangschikking van het Oude Testament. Iets soortgelijks aan het begin van zijn woorden: *"Een zoon zal de vader eren, en een knecht zijn heer. Ben Ik dan een Vader? Waar is Mijn eer? Ben Ik een Heere? Waar is Mijn vreze?"* [Mal. 1: 6]. Ook hier: de Heere toont door middel van de woorden van de profeet datgene waaraan het 't volk ontbreekt. Ontdekkende kenmerkenprediking!

Ds. J.M.J. Kieviet

8 Autisme in de christelijke gemeente

Meer dan vroeger is er tegenwoordig aandacht voor mensen met autisme. Op school, op de werkvloer, maar ook in de christelijke gemeente. Bart-Jan Noorlander, werkzaam bij Helpende Handen, schreef er een leerzaam boekje over onder de titel *In goede handen. Over autisme in gezin en kerk*.

In het eerste deel van het boekje maakt Noorlander duidelijk, wat autisme is. Hij legt uit dat mensen met autisme nogal wat moeite kunnen ervaren in de omgang met anderen, het begrijpen van anderen en het aangaan van relaties. Vaak houden ze vast aan eenzelfde gedragspatroon of routine. Ook is er daarnaast nogal eens sprake van een eenzijdige focus op één onderwerp. Bij mensen met autisme verloopt de prikkelverwerking anders dan bij anderen: het is voor hen moeilijk om hoofd- en bijzaken van elkaar te onderscheiden. Alles komt even hard binnen.

Wat de cijfers betreft: ongeveer 1 op de 150 mensen heeft een vorm van autisme, zo schrijft Noorlander. Dat betekent dat er in een gemeente ter grootte van 800 leden zo'n 6 mensen met autisme zijn. Het lijkt me dat deze cijfers wel wat minimaal zijn. Komt autisme niet vaker voor? Tegelijk stelt Noorlander ook, dat in zekere zin ieder mens meer of minder autistische gedragingen heeft. Als echter de diagnose autisme wordt gesteld, is er sprake van serieuze problemen. Overigens waakt de auteur ervoor om autisme alleen als nadeel te bespreken. Autismen is in zekere zin ook een kracht.

In het tweede, praktische deel van het boekje maakt de schrijver duidelijk, hoe bepaalde aspecten van het christelijk geloof en de christelijke gemeente extra moeilijk kunnen zijn voor mensen met autisme, en hoe zij daarin geholpen kunnen worden. Zo schrijft hij over huisgodsdienst en gewetensvorming. Praktisch gaat de auteur in op on-

derwerpen als bidden, Bijbellezen, de kerkdiensten bijwonen, catechisatie, huisbezoek, pastoraat. Ik moet me beperken, maar over enkele van die praktische onderwerpen iets meer.

Evengoed als voor anderen is het ook voor mensen met autisme van belang, dat ze persoonlijk de *Bijbel lezen*. Maar hoe moet dat? De auteur doet handreikingen om aan jonge kinderen voor te lezen uit de Bijbel en er een Bijbelse vertelling aan te verbinden. Bij het ouder worden kunnen jongeren gestimuleerd worden om zelf een stukje te lezen uit de Bijbel en een dagboek.

In dit verband enkele praktische aanvullingen: Mooi als het persoonlijk Bijbellezen opgenomen wordt in de vaste regelmaat waaraan mensen met autisme zo gehecht kunnen zijn. Dus op een vaste plaats en op een vast moment. Het kan voor sommige mensen met autisme goed zijn om een geplastificeerde boekenlegger / kaartje in de Bijbel te hebben, waarop staat, hoe ze 'stille tijd' kunnen houden. Eventueel met pictogrammen erbij. Bijvoorbeeld: hardop een gedeelte volgens het Bijbelrooster lezen. Daarna zelf nadenken over de vragen: Wat staat er? Wat betekent het? Wat betekent het voor mij? Daarna het dagboekstukje lezen (er zijn bij Helpende Handen (dag) boeken voor mensen met autisme verschenen). Daarna bidden. Voor veel mensen met autisme (niet allen, ieder is uniek!) is het van belang, dat daarbij een zogenaamde volledige instructie plaatsvindt. Een antwoord op de 5 vragen: wie, wat, waar, wanneer, hoe?

De *kerkdienst* kan voor mensen met autisme moeilijk zijn vanwege allerlei prikkels. Denk daarbij aan het orgelspel, de gemeentezang, andere mensen in de kerk, de preek. Goed om te beseffen dat alles zo heel hard kan binnenkomen. Tegelijk is het gelukkig zo, dat in onze gemeenten de kerkdienst een

vaste structuur heeft. Er is dus ook veel voorspelbaar. Een en ander kan versterkt worden, als de liturgiegegevens en ook het thema en de punten van de preek van tevoren verstrekt worden. Een goede en duidelijke opbouw van de preek met een onderverdeling in punten is voor iedere hoorder van belang, maar zeker voor mensen met autisme.

Over het *huisbezoek* bij mensen met autisme schrijft Noorlander, dat het om voorbereiding vraagt. Zowel bij de ouders die het huisbezoek van tevoren met hun kinderen hebben te bespreken. Alsook bij de ambtsdragers. Het is goed dat zij op de hoogte zijn van het feit dat er autisme is bij iemand in het gezin. Praktisch gezien doet Noorlander de suggestie om aan het begin van het huisbezoek kort het karakter en de bedoeling van het gesprek toe te lichten.

Nog andere onderwerpen komen in dit boekje ter sprake: catechisatie, jeugdvereniging, pastoraat. Heel wat waardevol materiaal wordt aangereikt. Graag beveel ik het boekje dan ook ter lezing aan bij o.a. kerkenraadsleden en leidinggevenden. De auteur zeggen we hartelijk dank voor wat hij in dit boekje geboden heeft. Wellicht een idee om de inhoud van het boekje ook in de vorm van een cursusmorgen of cursusavond aan te bieden.

Naar aanleiding van: Bart-Jan Noorlander, *In goede handen. Over autisme in gezin en kerk*, uitgeverij Den Hertog Houten, 134 blz., paperback, € 11,50. Te verkrijgen in de boekhandel of bij Helpende Handen.

Ds. A.J.T. Ruys

Vragen bij de doop van volwassenen (2)

De vorige keer zijn we begonnen met de beantwoording van een vraag over de bediening van de heilige doop aan een oudere, die zijn of haar leven lang al trouw kerkelijk meelevend is. Omdat er nog meer vragen daarover zijn, zal ik met leven en welzijn de volgende keer verder gaan met het beantwoorden van de vraag.

In nummer 8 van ons blad hebben we geschreven over de vragen die gesteld worden aan degenen die als volwassene gedoopt worden. Om toegelaten te worden als belijdend lid van de gemeente moet de betrokkene eerst het sacrament van de Heilige Doop ontvangen. De vragen die daarbij gesteld worden mogen ons niet afschrikken. Er wordt nogal wat gevraagd, dat is waar, maar Gods Woord doet niets anders dan ons de noodzaak van geloof en bekering voorhouden.

Nadat we er het een en ander over hebben geschreven kreeg ik enige reacties op het artikel, waarvoor hartelijk dank! Fijn dat er meegedacht wordt over deze dingen. Ik zal nu proberen de reacties wat te verwerken in dit vervolgartikel.

Mag de kandidaat gevraagd worden te beloven aan het sacrament van het Heilig Avondmaal deel te nemen? Om die vraag te kunnen beantwoorden moeten we eerst goed zien wat het doen van openbare geloofsbelijdenis eigenlijk is. De begeerte om geloofsbelijdenis af te leggen en zo belijdend lid van de gemeente te worden is feitelijk een vraag om toegelaten te worden tot de Tafel des Heeren, de Dis des Verbonds. Het is dus niet allereerst een vraag van de kerk aan de kandidaat, maar het is een vraag van de kandidaat aan de kerk.

Heb ik het goed, dat wij in onze kringen door de vrees voor automatisme en oppervlakkigheid het doen van geloofsbelijdenis en het deelnemen aan het Heilig Avondmaal van elkaar los gemaakt hebben? We laten onze jonge mensen dan toe tot het afleggen van openbare geloofsbelijdenis en zijn blij als ze de begeerte uitspreken de Heere te willen vreezen, maar laten na te vragen of ze beloven ook aan de Tafel de dood des Heeren te verkondigen.

In onze christelijke gereformeerde kerken zijn we groot gebracht onder een prediking die ons in het spanningsveld zette. Ik denk dat het bijbels is. God Zelf komt niet tot ons met wensen en verzoeken maar met bevelen, het bevel van bekering en geloof. Maar hoe moet dat? Het te moeten en niet te kunnen, het niet te kunnen en toch te moeten plaatst ons in een spanningsveld waar wij ons op geen enkele manier onderuit mogen worstelen.

In dat spanningsveld krijgt de belofteprediking een

grote plaats, het 'al wat u ontbreekt, schenk ik zo gij het smeekt'. In de prediking moeten deze dingen aan de orde komen. De prediker heeft mensen voor zich die wedergeboren moeten worden, maar ook gedoopt zijn en het teken van het verbond dragen. En door de toepassing van de Heilige Geest word ik door dat spanningsveld van eigen verantwoordelijkheid enerzijds, en het werk van God in ons anderzijds op de knieën gebracht. In de werkelijkheid van te moeten en niet te kunnen gaan wij de betekenis van de Heilige Doop verstaan, waarin de Heere genadig en soeverein tot ons komt als een belovend God.

Als onze kandidaat – om wie het in deze artikelen steeds gaat – de rijke betekenis van de Heilige Doop gaat verstaan, zal hij begeren gedoopt te worden. Jammer dat zijn ouders hun roeping destijds hebben verzaakt om hem ten doop te houden. Maar misschien zit er in zijn geval nu toch een groot voordeel aan, namelijk dat hij gaat inzien dat de Heere als een belovend God ook tot hem komt en het heerlijk verbond aan zijn voorhoofd wil betekenen en verzegelen. Dat wens ik hem van harte toe! Dan komt er een uitzien naar de Heere en daarmee ook een uitzien naar het ontvangen van het sacrament en...het doen van openbare geloofsbelijdenis en...

Ja, er loopt onmiskenbaar een lijn van de doopvont naar de avondmaalstafel. Opene de Heere onze jonge vriend de ogen en laat het zijn gebed tot de Heere zijn om waarheid in zijn binnenste. Automatisme en oppervlakkigheid is er wel terdege. Maar de Heere zal ook eenmaal vragen: wat hebt u met Mijn Woord gedaan. Het is zo persoonlijk!

Anderzijds is er ook sprake van een dode orthodoxie. Laat ik daar tenslotte ook de vinger bij leggen. De kerk moet in prediking en pastoraat waken voor een gemeente van meelopers en ja-knikkers als het om de waarheid gaat, maar waar het hart in feite koud onder blijft.

Er zijn twee-erlei kinderen des verbonds. De gemeente bestaat ook uit schapen en bokken. Maar we mogen nooit zeggen: dat is nu eenmaal zo. Een bok zijn is verloren zijn en verloren gaan. Uitwendig verbondskind zijn eveneens. Het gaat om de inlijving in Christus en daar moeten we naar staan. Het gaat

om het behoud van onze ziel en vooral, om de eer van de Koning der Kerk.

Weet u waar ik het benauwd mee kan hebben? Met mensen die jaar in, jaar uit dezelfde blijven. Wel godsdienstig, maar niet bekeerd. Wel kerkelijk, maar buiten Christus. Wel zwaar, maar jezelf nooit te licht bevonden voor God. Wel gedoopt, maar geen Avondmaalganger.

Een dergelijke praktijk binnen een gemeente bergt een groot gevaar in zich. Jongeren (en ouderen) die hier doorheen prikken, staan daarom makkelijk open voor een andere godsdienstige sfeer van activisme, geloofsopbouw, opwekking en een 'kiezen voor Jezus geloof'. In dergelijke kringen ben je ei-

genlijk al 'bekeerd' als je je aanmeldt, je overkomt wordt als de wedergeboorte gezien en voortaan behoort je bij het volk dat van het ene opwekkingslied naar het andere de hemel tegemoet reist. We zien het om ons heen gebeuren. En zo raakt men al meer en meer verwijderd van het arme zondaars geloof van Mattheus 5 vers 3, Zefanja 3 vers 12 en Jesaja 66 vers 2. Ja, zoekt u die verzen maar eens op. Horen we bij diegenen die iets kennen van de droefheid naar God, maar ook van de vreugde in God, geleerd op de school van de Heilige Geest?

Ds. K. Hoefnagel

P E R S BERICHT

Wat is er in onze gezinnen veel zorg, verdriet en teleurstelling. De meesten van ons zullen van jongsafaan opgevoed zijn bij Gods Woord. En dan weten we daarvanuit dat de zonde in het Paradijs zoveel ellende teweeg heeft gebracht in ons leven. Een grote stroom van verdriet gaat over de hele wereld; denk alleen maar aan de pandemie rondom het coronavirus die over de wereld gaat. Zoveel duizenden doden, zoveel rouw en verdriet, zoveel onverwerkte emoties ...

Naast de zichtbare zorgen en kruisen in het openbaar zijn er in veel gezinnen ook verborgen kruisen. Een daarvan is: het hebben van (ernstige) psychische klachten. Steeds meer mensen lijden aan een depressie, een burn-out, een onverwerkt verdriet of trauma, een angststoornis, borderline, schizofrenie etc. Wat is het lijden daaraan aangrijpend voor de jongeren en ouderen die het zelf moeten meemaken. Maar niet alleen voor hen! Wat denkt u wat het betekent voor het huwelijk, het gezin en de familie? Nee, niet makkelijk praat je over deze zorg in je eigen gezin met anderen. Terwijl het juist zo nodig is om je zorg, je verdriet, je teleurstelling te delen met anderen. Om dat mogelijk te maken is er al jaren een Vereniging met de naam 'Een Handreiking.'

Wat is Een Handreiking?

Zoals gezegd: In tal van gezinnen onder onze lezers zijn er ouders en/of kinderen die lijden aan een psychische ziekte. Voor hen is dat zeer zwaar en heel moeilijk. Maar ook de gezinsleden lijden vaak mee, omdat er spanning staat op de (huwelijks)relatie; de sfeer in huis soms te snijden is en de dagelijkse druk is voor hen heel zwaar en groot. Juist voor hen wil Een Handreiking er zijn! De vereniging is opgericht in 1996 en heeft in haar bestaansperiode gemerkt dat ze bestaansrecht heeft. Een Handreiking laat zich leiden door Gods Woord en ziet de Drie Formulieren van

Enigheid als belijdenisgeschriften die op het fundament van de Bijbel staan.

Doel van de Vereniging

Wat wil Een Handreiking graag doen? Graag geef ik het u puntsgewijs door:

- * het helpen en ondersteunen van gezins- en familieleden van mensen met een psychische ziekte;
- * het geven van principiële voorlichting en praktische handvatten voor leden en andere betrokkenen, zoals kerkenraden, verenigingen, (vrijwillige) thuishulp etc.;
- * het opzetten van regio's voor het organiseren van regio-avonden. Momenteel zijn er vijf actieve regio's (Veenendaal, Staphorst, Veluwe (Nunspeet), Zeeland en Groene Hart (Gouda en omstreken). Ook uit andere regio's komen er vragen of er regionale avonden kunnen worden opgestart.
- * het leggen van contacten met GGZ-instellingen en hulpverleningspraktijken om zelf meer kennis te verkrijgen m.b.t. ziektebeelden. Door deze contacten zijn we beter in staat mensen naar de juiste plaats te verwijzen waar dat nodig is.

Om deze doelen te kunnen verwezenlijken geeft Een Handreiking een eigen verenigingsblad uit waarin thema's worden besproken die veel van onze leden aangaan in de dagelijkse praktijk. Daarnaast beleggen we landelijk en regionaal bijeenkomsten. Hierdoor willen we de contacten tussen lotgenoten bevorderen, maar ook informatie geven over belangrijke thema's. Misschien alvast goed voor u om te weten: op **DV zaterdag 21 december** zal de landelijke contactdag worden gehouden in Gouda. **Ds. J.M.J. Kievit** zal een pastoraal getint onderwerp inleiden.

Website

Begin van dit jaar hebben we een totaal nieuwe website laten bouwen. Op deze website staat informatie over onze vereniging, over alle verenigingsactiviteiten in alle regio's en vanuit het landelijk bestuur. Daarnaast staan er op de website artikelen met informatie over verschillende ziektebeelden en worden er relevante artikelen geplaatst, zodat de website veel informatie geeft voor leden en belangstellenden. (www.eenhandreiking.nl)

Luisterend oor

Leden – en niet-leden die behoefte hebben aan een luisterend oor kunnen telefonisch of per mail contact opnemen met een van de twee contactpersonen. Juist voor hen die het zo moeilijk vinden over hun thuissituatie te spreken, is het goed en fijn met iemand te kunnen spreken die naar je verhaal wil luisteren. Neem daarom gerust contact op met:

* mw. J. de Bruin (0611971825)

* dhr. W. Visser (0651744946)

Ten slotte:

Terwijl de Vereniging al jaren geleden is opgericht, blijkt ons steeds dat er niet veel mensen zijn die de naam van onze Vereniging kennen. Ook van ambtsdragers horen we dat ze nooit hebben gehoord van ons bestaan. Daarom willen we u via dit artikel laten weten dat we er zijn en ...dat u bij ons terecht kunt. We willen hierbij ook aan kerkenraden doorgeven dat u ons kunt vragen om voorlichting te geven aan u als kerkenraad of aan uw gemeente via gemeentevondens. We zullen de regioavonden en de landelijke dag voortaan ook melden aan de redactie van Bewaar het Pand. Misschien zijn er nog veel vragen bij u/jou na het lezen van dit artikel. Via de mail kunt u al uw vragen stellen via info@eenhandreiking.nl of telefonisch met de voorzitter W. Visser uit Nunspeet (0341-254072)

En allen die persoonlijk weten wat het is om psychisch ziek te zijn met hun gezinsleden wensen we toe dat u in alle nood mag weten dat we nooit hoeven te wanhopen aan Hem Die het weggedrevene zoekt. Bij Hem is veel verlossing!

Namens het bestuur W. Visser, Nunspeet

VAN STAVEREN
begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar
(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

Kamerverhuur

Bovenverdieping in Veenendaal west
Woonkamer 10,5 m2
Slaapkamer 10 m2
Eigen keuken
Douchen en wc gedeeld
Tel. 0617383244

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. donderdag 4 juni 2020. Kopij graag binnen donderdag 21 mei 2020.

Pinksteren

De Pinksterdagen liggen voor ons. Er zijn ook dan nog geen 'normale' kerkdiensten mogelijk. Moge de Heere rijk werken onder jong en oud door Zijn Woord en Geest.

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtszienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

BOEKBESPREKINGEN

Ds. A. Schot e.a., Dit is Gods vinger, themapreken over coronavirus, gebonden, 188 blz., € 19,50 Uitgeverij 'De Ramshoorn, Goes, ISBN 9789461151674.

In dit boek zijn zeven preken opgenomen die gehouden zijn op of direct na de biddag van 2020. Predikanten: Ds. G. Beens, Ds. A.T. Huijsen, ds. A. Schot, ds. D.E. v.d. Kieft, ds. A. Verschuure. Ook is een preek opgenomen van ds. A. Hellenbroek die gehouden is tijdens een door de overheden belegde biddag in een moeilijke tijd.

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting **Bewaar het Pand.**

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kievit

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.
Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 28,00,- per jaar.
Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 32,-per jaar.
Advertentietarieven op aanvraag.
Contactadres Canada:
D. Kleinjan Tel. 905-627-8556
mail: bewaarhetpand@hotmail.com

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.
Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

De Verrassing
Bungalowpark

Welkom terug op ons park!

Al 60 jaar verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

Begrafenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begrafenissen

Hardinxveld-Giessendam 0184 - 61 11 54	Dordrecht e.o. 078 - 641 27 40	Waardenburg 0418 - 65 20 39
---	-----------------------------------	--------------------------------

 H. de Jongh
  D.D.E. Melleste
  M.K. Ligthart
  A.J. van Lieburg

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

Geef (wees)-kinderen in Malawi een toekomst!

Enmalig doneren

Steun onze basisscholen

Voor slechts € 10,00 krijgt een weeskind een maand lang kwalitatief en reformatorisch basisonderwijs.

Doel: € 55.000,-

€ 10,- eenmalig per weeskind

28%

Periodiek doneren

Help kleuters te overleven

Help kleuters te overleven met een bord pap en maak dagelijks (Bijbels) onderwijs mogelijk!

Doel: 2000 kinderen

€ 10,- per maand voor vijf kinderen

2%

Timotheos *Meer informatie en doneren?* www.timotheos.nl

Direct doneren: **NL57 RABO 0161 4855 02** **ANBI**

HET UITGEVEN VAN PURITEINSE WERKEN IN DUITSLAND: EEN ERESCHULD VOOR NEDERLAND

Schenk eens een goed boek tijdens uw vakantie in een Duitstalig land.

Zie onze website www.svvhed.org voor informatie of een presentatie.

Voor giften aan de St. Vrienden van Heidelberg en Dordrecht:
NL35 ABNA 0548 9879 20

UW ADVERTENTIE IN KLEUR?*

Neem contact op met de administratie!

* Alleen mogelijk op de achterzijde.